Michaela Praetoriusa In Dulci Jubilo

Pewnego wieczoru 1328 roku niemiecki mistyk i dominikanin **Heinrich Suso** (lub Seuse) przeżył wizję, podczas której dołączył do tańczących aniołów jako anioł i zaśpiewał im
Nun singet und seid froh
czyli
In Dulci Jubilo.
W biografii Suso (a może w autobiografii) można przeczytać:

„Teraz ten sam anioł przyszedł do Sługi [Suso] jasny i powiedział, że Bóg wysłał go na dół do niego by przynieść mu niebiańską radość do jego cierpień; dodając, że musi odrzucić wszystkie smutki z umysłu i unieść ich towarzystwo; i musi też tańczyć z nimi w niebiański sposób. Wtedy oni wciągnęli Sługę za rękę w ich taniec a młodzieniec rozpoczął radosną pieśń o dzięciątku Jezus, którabiegła tak: 'In dulci jubilo', itd.”

In Dulci Jubilo

“In Dulci Jubilo” należy do najstarszych i najsłynniejszych pieśni ‘makaronicznych’, kombinacji łaciny i rodzimego języka angielskiego lub niemieckiego. (Słowo ‘macaronic’ odnosi się do tekstu używającego mieszaniny języków, w szczególności wielojęzycznych igraszek słownych lub sytuacji, w których języki są używane przeciwnie choć w tym samym kontekście).

Heinrich Suso

Melodia po raz pierwszy ukazała się w Codex 1305, manuskrypcie z Biblioteki Uniwersytetu w Lipsku datowanym na rok ok. 1400. Jakaś wersja tej melodii mogła istnieć przed rokiem 1328. Pozostaje dobrze znana i wykorzystywana do dzisiaj w kościole katolickim i pretestanckim, jednakowo przez stulecia.
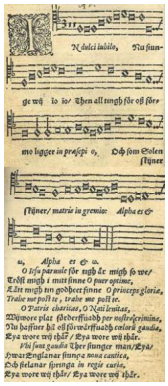
In Dulci Jubilo (Lipsk 1582)

W luterańskim zbiorze hymnów Josepha Kluga z 1533 roku „Geistliche Lieder” tekst liczy trzy zwrotki. Pojawia się także w “Gesangbuch,” Michaela Vehe opublikowanem w Lipsku w 1537 roku. W 1545 roku kolejna zwrotka została dodana między dwie ostatnie: "O Patris caritas!" napisał prawdopodobnie Marcin Luter, a opublikowana została w „Geistliche Lieder” przez Valentina Babsta. Pojawiło się sporo różnych tłumaczeń tego łacińsko-niemieckiego wiersza na angielski. Najpopularniejsze tłumaczenie zachowujące budowę ‘makaroniczną’ jest autorstwa Roberta Lucasa de Pearsall z 1837 roku. Zachowuje łacińskie frazy i podtytuły angielskie z

niemieckiego.
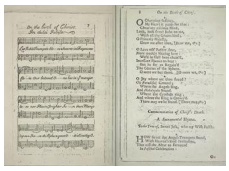
Geistliche Lieder (1708)

Pearsall zanotował w styczniu 1837 roku:

„Oryginalną melodię użytą, podobnie jak Cantus firmus, w następnej kompozycji, znaleziono w starej niemieckiej książce opublikowanej w 1570 roku – która i w tytule i w zawartości, zawiera rytuały Protestanckiej Kongregacji z Zweibrueken i Neuberg. Nawet tam jest nazywana 'bardzo starożytną pieśnią (uraltes Lied) na Wigilię Bożego Narodzenia'; tak więc jest to bez wątpienia jedna z tych starych katolickich pieśni, które Luter ze względu na ich piękno zachował w Obrządku Protestanckim. W przeszłości była śpiewana w procesjach podczas Wigilii i jest nadal pamiętana w tych częściach Niemiec gdzie ludzie zachowali stare obyczaje."

Robert Lucas de Pearsall

Praetorius (ok. 1571-1621) był pierwszym wielkim muzycznym komentatorem i badaczem luterańskich chorałów. Był niezwykle płodny – jego zbiór liczył ponad 1000 chorałów (poza mszami i innymi pracami na polu kompozycji i teorii) ale poziom jego inwencji był równie niezwykły. Jedna z jego zasług to taki wybór utworów na Adwent i Boże Narodzenie, który stał się bliski wielu słuchaczom.

Michael Praetorius

“In dulci jubilo” Michaela Praetoriusa to wspaniały i okazały stop dźwięku i słów. Skomponowane już pod koniec jego życia jest częścią dzieła “Polyhymnia Caduceatrix et Panegyrica” (Polichóralne Hymny Pokoju i Świąt) z 1916 roku. Melodia In dulci jubilo w tym wydaniu była w rzeczywistości jedenastą wersją, najbardziej kwiecistą. Razem z tekstem kilku zwrotek pieśń jest w użyciu Praetoriusa bardzo elastyczna i może być wykonywana przez trzy do pięciu chórów z zespołem instrumentów dętych, organami i kotłami.

Polyhymnia Caduceatrix et Panegyrica

Możliwe jest wykonywanie na dwanaście, 16 lub 20 głosów: jeden lub dwa chóry SATB (Sopran, Alt, Tenor, Bas), jeden chór ATBB (Alt, Tenor, Baryton, Bas) oraz chór solistów SATB, którzy mogą podwajać melodię w oktawach. Instrumenty dęte dodają paletę kolorów. W tym utworze Praetorius zrobił znakomite użycie z swoich możliwości tworzenia dźwiękowych kontrastów. Solowe frazy chóru zderzają się z mocną odpowiedzią sił tutti już na początku utworu. Frazy melodii przechodzą od chóru do chóru tworząc efekty przestrzenne np. na początku drugiej zwrotki. Polifonia i homofonia, głosy i instrumenty – wszyscy rywalizują o wyższość w ogromnym kolażu dźwięków i słów.

In dulci jubilo

Praetoriusa In dulci jubilo jest niezwykłe przez użycie kontrastujących brzmień, wirtuozowskie śpiewanie oraz odpowiednie zastosowanie instrumentów. Jako polichóralne dzieło jest porównywalne z najlepszymi utworami współczesnego mu Schütza czy nawet sławnego Gabrieli'ego z Wenecji.

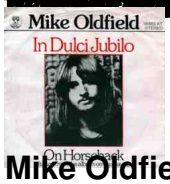

Mike Oldfield - In dulci jubilo